

ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಲದ ಮಗು: ಮರು ಓದು

ಶಿವರಾಜು ಎನ್.

ಸಂಶೋಧನಾರ್ಥಿ

ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ

ಕುಪ್ಪಳಿ, ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕು,

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ.

shivavaradaraju@gmail.com

Article Link: <https://aksharasurya.com/2023/07/shivaraju-n-3/>

ಪೀಠಿಕೆ:

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹೃದಯರು ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕವಿಯಾಗಿಯೇ ಅದರೂ ಸಹ, ಕುವೆಂಪು ಅವರದು ಅದ್ಭುತ ಕಥನ ಪ್ರತಿಭೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಅದ್ಭುತ ಕಥೆಗಾರರು, ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದ ಕಾದಂಬರಿಕಾರರು, ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಟಕಕಾರರು. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ಅವರ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವರು ಕಥೆಗಾರರಾಗಿಯೇ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಗುಣವಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶ ಅವರ ಕಥೆಗಳಾದ 'ಸಾಲದ ಮಗು', 'ಯಾರು ಅರಿಯದ ವೀರ', 'ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮನೆಯ ಮೇಷ್ಟ್ರು' ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದಿದಾಗ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. 'ಸಾಲದ ಮಗು', 'ಯಾರು ಅರಿಯದ ವೀರ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಮುಖ ಕಥನಕಾರ. ಅವರ 'ಯಾರು ಅರಿಯದ ವೀರ', 'ಸಾಲದ ಮಗು', 'ಧನ್ವಂತರಿಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ' ಮುಂತಾದ ಕಥೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಮಲೆನಾಡಿನ ವಿವರವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಜ್ಞಾನವಿದೆ.^೧ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು, ಆದರ್ಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತವೆ. 'ಸಾಲದ ಮಗು' ಅವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥೆ. ತಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವದಾನ

ಮಾಡುವ ಮಗನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಲ ಮನುಷ್ಯನ ಮೊದಲ ಶತ್ರು. ಸಾಲ ಮಾಡಿದವರು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಾಲದಿಂದಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಸಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ಪುರಂದರದಾಸರು ಹಾಡಿರುವ ಜನಪ್ರಿಯ ಕೀರ್ತನೆಯೊಂದರ ಸಾಲುಗಳು ಇಂತಿವೆ. “ಸಾಲ ಮಾಡಬೇಡ ಸಾಲದೇನಬೇಡ ನಾಳಿಗಿಡಬೇಡ”¹ ಸಾಲ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಸುಡುವ ಸಮಸ್ಯೆ. ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅತಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಸಾಲದ ದಾಸನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಥೆಯ ನಾಯಕ ‘ಸುಬ್ಬ’ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ತೀರಿ ಹೋದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸಾಲವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಗೌಡರ ಬಳಿ ಜೀತಕ್ಕಿದ್ದಾನೆ. ಗೌಡರ ವೈಭವದ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಹೀಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. “ಗೌಡರು ಮನೆಯ ಯಜಮಾನರು, ಶ್ರೀಮಂತರು, ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಡೆಯರು, ಕಠೋರ ಸ್ವಭಾವದವರು, ಅವರಿಗೆ ವಯಸ್ಸು ಅರವತ್ತರ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು. ಮೂರು ಮದುವೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕೈದು ಮನೆತನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಡ್ಡಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದರು. ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಭೀತಿ. ದಿನವೂ ಬ್ರಾಂದಿಯನ್ನು ಕುಡಿಯದೇ ಅವರಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಯಮ, ನಿಷ್ಕೇನೂ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈತುಂಬಾ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ನಾಮದ ಪಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವರು. ನಿತ್ಯವೂ ಶಿವಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಬ್ರಾಂದಿ ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅದನ್ನು ಶೀಸೆಯಿಂದ ಗ್ಲಾಸಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಹೊರಗಿನವರು ತಾನು ದೇವರ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಶೀಸೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆಯುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಸಬಾರದೆಂದು ‘ಹರಿನಾರಾಯಣ ಹರಿನಾರಾಯಣ ಎನುಮನವೆ’ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರಾಗದಿಂದ ಹೇಳುವರು. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಂತೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ‘ಹರಿನಾರಾಯಣ’ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.”² ಗೌಡರು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕ್ರೂರರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ೧೯೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಜ್ವಲಂತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದರ ಸುತ್ತ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಾರೆ. “ಕುವೆಂಪು ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿಯನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದಂತೆಯೇ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಇವರೆಡೂ ಶೋಷಣೆಯ ಸಾಧನಗಳು;

ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಮೇಲೆಯು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ದಲಿತರನ್ನು ಶೋಷಿಸುವಾಗ ಸಮಾನರೇ; ಹಲವೊಮ್ಮೆ ಒಟ್ಟುಗೂಡುವವರೇ.”^೧ ಇದು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಧಿಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಥಾನಾಯಕ ಸುಬ್ಬ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ. ಅವನ ತಂದೆ ರಂಗನು ಗೌಡರ ಒಕ್ಕಲಾಗಿದ್ದನು. ಸುಬ್ಬನ ತಾಯಿ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ರಂಗ ಎರಡನೇ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ತೀವ್ರ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡರಲ್ಲಿ ರಂಗ ಮಾಡಿದ ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವಂತೆ ಗೌಡರು ಆತನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಜೀತದಾಳುವಾಗಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

‘ಸಾಲದ ಮಗು’ ಕಥೆ ೧೯೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ‘ಜೀತಸಮಸ್ಯೆ’ಯ ಕುರಿತು ಮಾಡನಾಡುತ್ತದೆ. ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು ಇಂದಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಜೀತಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೭೨ ರಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧವಾಗಿ ೪೧ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಿದ್ದರೂ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ, ಅರಸೀಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಾಣಾವರ ಹೋಬಳಿ ಚಲುವನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜೀತ ಪ್ರಕರಣವೊಂದು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾವಿಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಬಹುದು. ಮುನೇಶ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಸಂಬಳ ಕೊಡದೇ ಸತಾಯಿಸಿ ಜೀತ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ೨೦ ಜನರನ್ನು ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಬೇಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಬಾಣಾವರದ ಪೋಲೀಸ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಅವರು ‘ಸಾಲದ ಮಗು’ ಕಥೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ‘ಜೀತ’ ಕಥೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಜೀತ ಕಥೆಯ ಚಿಕ್ಕರಾಮ, ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸುಬ್ಬನ ಪಾತ್ರಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ಸಾಮ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಮೂವರು ಸಹ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಂದ ನರಕ ಯಾತನೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭೂಮಾಲೀಕರು ಭೂ ರಹಿತ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಯನ್ನು, ಕೂರ ಹಿಂಸೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೌಡರು ಸುಬ್ಬನನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದ ಒಂದು ದಿನ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕ ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಯದೇ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಬ್ಬನು ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹೋಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ಸುಬ್ಬನು ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಮೀನು ಬುಟ್ಟಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಲಾಟೀನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಂಬಳಿಕೊಪ್ಪೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಗೌಡರು ಮರಳಿ ಹೋಗಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದರು”¹ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕರು, ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಗಳು ಭೂರಹಿತ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು, ದಲಿತರನ್ನು, ಬಡವರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಯನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಜೀತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಅದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ.

ಶಿಶುಹತ್ಯೆ ಮಹಾಪಾಪ, ಶಿಶು ದಂಡನೆ ಮಹಪಾಪ ಎಂಬ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕಥೆಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಂದೆ, ತಾಯಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಸ್ತಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸಬೇಕು. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲು ಮಕ್ಕಳು ದುಡಿಯುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರಬಾರದು. “ಗೌಡರ ಮನೆಯ ಆಳು ಸುಬ್ಬ ಎಂಟು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗ. ತಂದೆ ತಾಯಿ ಇಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲದ ಅನಾಥ. ಅಪ್ಪ ತೀರಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಜೀತದಾಳಾಗಿ ಗೌಡರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವಂಥವನು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಗೌಡರೇ ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರು, ರಕ್ಷಕರು. ಗೌಡರು ಆತನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಆಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಒಬ್ಬ ಜೀವಿಯನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.”² ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಗ್ಗತ್ತಲ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗ ಗದ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಕೂಣಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಗೌಡರ ಆಣತಿಯಂತೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೀನು ತಿನ್ನಲು ಬಂದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಸುಬ್ಬ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗೌಡರಿಗೆ ಸುಬ್ಬ ಸತ್ತದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆಗಿಂತ ಮುನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಹೋಯಿತಲ್ಲ ಎಂದು ದುಃಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಗೌಡರ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಆತ್ಮಂತಿಕ ರೂಪ. ಗೌಡರು ಸುಬ್ಬನೊಡನೆ ಕ್ರೌರ್ಯವಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ, ಅವನ ಜೊತೆ ದುಡಿಯುವ ಇತರೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಆತನೊಡನೆ

ಮಾನವೀಯತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಸಾರಿ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಇತರರ ಆಳುಗಳು ಸುಬ್ಬನ ಮೇಲಿನ ಕನಿಕರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಹೇಳಿ ತಾವೇ ಅವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಅದರ ಗೌಡರು ಬರುವ ಸೂಚನೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಸುಬ್ಬನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುವರು. ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಶ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

‘ಸಾಲದ ಮಗು’ ಕಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆಯುತ್ತ ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರರು “ಈ ಕಥೆಯು ಯಶಸ್ವಿ ಕಥೆಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಬೇಕು. ಆದರೆ ಕುವೆಂಪುರವರಿಗಿದ್ದ ವರ್ಣನೆಯ ಮೋಹ ಅದನ್ನು ಮಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತದೆ”¹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆ, ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ‘ಸಾಲದ ಮಗು’ ಕಥೆಯು ಸಹ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಾರೆ: “ಮಳೆಗಾಲ. ಕಾರಿರುಳು. ಕತ್ತಲು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಸಿಹೋದಂತಿತ್ತು. ತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಜಡಿಮಳೆ ಜೋ ಎಂದು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಬಿರುಸಾದ ಗಾಳಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾರಿ ಭರದಿಂದ ಬೀಸುವುದು. ಒಮ್ಮೆ ಮುಗ್ಗರಿಸಿ ನಿಲ್ಲುವುದು. ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಾಡುತುಂಬಿದ ಮಲೆಗಳು ಆ ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪರೇಶಿ ಕೂಡ ಕಾಣದಂತೆ ನೀಶೇಷವಾಗಿ ಮಾಯವಾದವು. ಬಿರುಸಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದಾಗ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋ ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದಂತಾಗುವುದು.”²

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿರುವಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ, ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯ ಇಂದು ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ತಲೆಕೆಟ್ಟ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು, ಮಿತಿಮೀರಿದ ಅರಣ್ಯ ಒತ್ತುವರಿ, ಅಕ್ರಮ ಕಳ್ಳಸಾಗಾಣಿಕೆ, ಅತಿಯಾದ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಬಳಕೆಯಿರುವ ಸಾಕಷ್ಟು ಅರಣ್ಯ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿಭೂಮಿ ವಿಷಭೂಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಷ್ಟು ಮಳೆ ಈಗ ಸುರಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಕಥೆಯೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಕರಾಳ ಮುಖವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತದೆ. ಜಮೀನ್ದಾರರ ಬಳಿ ಸಾಲ ಪಡೆದವರು ಸಾಯಬೇಕು, ಇಲ್ಲವೇ

ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಜೀತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಕಿರುಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಜನರ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ:

ಕುವೆಂಪು ಅವರು 'ಸಾಲದ ಮಗು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯಾದ ಜೀತ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಧಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡುಬಡವರಿಗೆ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಿಗೆ, ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಗಗನ ಕುಸುಮವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಬ್ಬನಂತಹ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಹೋಟೆಲುಗಳಲ್ಲಿ, ಬಾರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ಪಟಾಕಿ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜೀತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಗುರುತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದು ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವುದು ತೀರ ಕಷ್ಟಕರವಾದ ವಿಷಯ. ಜೀತ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಾಲದ ಮಗು ಕಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು :

೧. ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ, ಶತಮಾನದ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೦, ಪುಟ. ೬೯.
೨. ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಗೀತಾ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು, ೨೦೧೮, ಪುಟ. ೬೬.
೩. ಕುವೆಂಪು, ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು ೧೯೯೩, ಪುಟ. ೧೨೫.
೪. ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಕುವೆಂಪು ಕಥನ ಕೌತುಕ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮, ಪುಟ. ೬೨.
೫. ಕುವೆಂಪು, ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೩, ಪುಟ. ೧೬.
೬. ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಕುವೆಂಪು ಕಥನ ಕೌತುಕ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮, ಪುಟ. ೬೩.
೭. ಜಿ. ಎಸ್. ಅಮೂರ, ಕನ್ನಡ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯ: ಸಣ್ಣ ಕಥೆ, ಪ್ರಿಯ ದರ್ಶಿನಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೦೩, ಪುಟ. ೮೭.
೮. ಕುವೆಂಪು, ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೩, ಪುಟ. ೧೬.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಕುವೆಂಪು, ನನ್ನ ದೇವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು, ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೩.
೨. ನರಹಳ್ಳಿ ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಕುವೆಂಪು ಕಥನ ಕೌತುಕ, ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೮.
೩. ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ, ಕಣಜ, (ಡಾ. ಬೆಸಗರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಣ್ಣ ಸಮಗ್ರ ಕಥನ) ಲೋಹಿಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ೨೦೧೨.